

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 27 czerwca 2023 r.

Znak: ZPS-3.431.12.17.2023.SB

**Pan
Radosław Mackiewicz
Burmistrz Płotów**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 17-19 maja 2023 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Płoty. Czynności kontrolne wykonywane były w Urzędzie Miejskim w Płotach przy pl. Konstytucji 3 Maja 1.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie, na podstawie upoważnienia Nr 67/2023 z 18 kwietnia 2023 r., w składzie: Sylwia Buczkowska – główny specjalista, osoba kierująca zespołem i Karolina Czaja-Śmietana – starszy inspektor wojewódzki.

Kontrolą objęto sposób realizacji zadań nałożonych na gminę przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 19 maja 2023 r. oraz realizację zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w Urzędzie Miejskim w Płotach w dniu 27 czerwca 2019 r. oraz w Ośrodku Pomocy Społecznej w Płotach w dniach 24-26 czerwca 2019 r.

Ustaień dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w Urzędzie Miejskim i w Ośrodku Pomocy Społecznej w Płotach oraz wyjaśnień udzielonych panią Magdalenę Walukiewicz – kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Płotach na podstawie upoważnienia Nr 15/2023 Zastępcy Burmistrza Płotów z dnia 16 maja 2023 r.

Akta kontroli str. 1-15

Działalność Gminy Płoty w zakresie pracy z rodziną realizowanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Płotach oceniam negatywnie. W pozostałym zakresie objętym kontrolą – oceniam pozytywnie z uchybieniami.³

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r., poz. 447 ze zm.)

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477)

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Oceny dokonano na podstawie analizy sposobu realizacji przez Gminę Płoty następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego programu wspierania rodziny.

W kontrolowanym okresie, w Gminie Płoty obowiązywał Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021-2023 przyjęty Uchwałą Nr XXX/231/2020 Rady Miejskiej w Płotach z dnia 21 grudnia 2020 r., która weszła w życie z dniem podjęcia. Poprzedni program obowiązywał w latach 2018-2020, co oznacza że zachowana została ciągłość w opracowywaniu i realizacji programów wspierania rodziny.

W kontrolowanym okresie, trzykrotnie przekazano Radzie Miejskiej w Płotach sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny (30.03.2021 r., 18.03.2022 r. i 20.03.2023 r.). Terminy przekazania były zgodne z przepisami. W sprawozdaniach nie ujęto potrzeb związanych z realizacją zadań. Narusza to zapisy art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na podstawie przedstawionych w sprawozdaniach potrzeb, rada gminy uchwała gminny program wspierania rodziny. Kierownika ośrodka pouczone w tym zakresie.

Z informacji przekazanych przez kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Płotach wynika, że gmina w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obejmuje rodziny zagrożone kryzysem lub przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparciem ośrodka. Ośrodek zapewniał pomoc w formie asystentury, pracy socjalnej, dożywiania dzieci, pomocy rzeczowej i finansowej. Rodzinom oferowano również wsparcie specjalistów oraz opiekę nad dziećmi w placówce wsparcia dziennego. Na terenie gminy organizowano dzieciom wypoczynek letni, zapewniono możliwość udziału w zajęciach rozwijających zainteresowania. W celu integracji, wymiany doświadczeń i zapobieganiu izolacji organizowano festyny rodzinne.

Pracownicy ośrodka podnosili swoje kwalifikacje oraz współpracowali z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny – placówkami edukacyjnymi, ochrony zdrowia, policją, prokuraturą, sądem, kuratorami sądowymi.

Efektom podejmowanych działań jest poprawa funkcjonowania rodzin w środowisku, zwiększenie świadomości rodzin o istniejących zagrożeniach oraz podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i społecznych.

Akta kontroli 16-24

2. Wyznaczenie podmiotu organizującego pracę z rodziną.

Uchwałą XVI/162/2012 Rady Miejskiej w Płotach z dnia 27 kwietnia 2012 r. powierzono Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Płotach realizację zadań gminy wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: „w przypadku, gdy wyznaczonym (...) podmiotem jest ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, w ośrodku albo w centrum można utworzyć zespół do spraw asysty rodzinnej”. Zgodnie z oświadczeniem kierownika ośrodka, w Ośrodku Pomocy Społecznej w Płotach nie utworzono zespołu do spraw asysty rodzinnej.

Akta kontroli 16-21, 25

3. Kwalifikacje asystentów rodzin i sposób ich zatrudniania.

W kontrolowanym okresie, w gminie zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny: pani w okresie od 6.02.2017 r. do 31.12.2021 r. (od lutego 2021 r. przebywająca na zwolnieniu lekarskim) oraz pani w okresie od 1.01 do 30.06.2022 r. Obie panie posiadały wymagane kwalifikacje. W przypadku pani, w aktach brakowało oświadczeń dotyczących władzy

rodzicielskiej i obowiązku alimentacyjnego wskazanych w art. 12 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kierownika ośrodka pouczono w tym zakresie. Asystenci realizowali swoje obowiązki w systemie zadaniowego czasu pracy.

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy, asystent jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną. W kontrolowanym okresie asystenci nie uczestniczyli w szkoleniach. Z informacji udzielonych przez kierownika ośrodka wynika, że pani od lutego 2021 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim. Z kolei brak szkoleń u pani wynikał z krótkiego okresu zatrudnienia – 6 miesięcy.

Akta kontroli 26-27

4. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Zadanie podlegające kontroli	Ustalenia dokonane w trakcie kontroli
Wsparcie asystenta	<p>Na dzień kontroli w Gminie Płoty nie było zatrudnionego asystenta. Z dokumentacji i wyjaśnień kierownika ośrodka wynika, że asystent zatrudniony był do 31.12.2021 r., jednak od lutego 2021 r. przebywał na zwolnieniu lekarskim. W związku z tym, od maja do grudnia 2021 r. został zatrudniony na zlecenie trener rodziny – pani, która nie posiadała kwalifikacji do pełnienia funkcji asystenta rodziny. W trakcie zatrudnienia ukończyła niezbędne szkolenie i od 1.01.2022 r. została zatrudniona na stanowisku asystenta. Pracowała do 30.06.2022 r. i na ten dzień obejmowała wsparciem 10 rodzin. Od 1 lipca 2022 r. w gminie nie ma asystenta. W związku z tym należy stwierdzić, że Gmina Płoty nie zapewnia właściwego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, co narusza art. 176 pkt 3 lit. a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Kierownik ośrodka wyjaśnił, że na stronach BIP ośrodka oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Gryficach zamieszczono ogłoszenie o naborze na stanowisko asystenta. Do dnia kontroli nie wpłynęła żadna oferta. Kierownikowi wskazano, że należy zintensyfikować działania w celu pozyskania pracownika. Podczas kontroli stwierdzono, że w okresie od maja do grudnia 2021 r. pani pracowała samodzielnie z rodzinami wykonując obowiązki asystenta rodziny (łącznie z prowadzeniem wymaganej dokumentacji). Nie była w tym okresie zatrudniona formalnie na stanowisku asystenta, jednak w związku z tym, że czynności prowadziła samodzielnie należy stwierdzić, że do realizacji zadań asystenta skierowano osobę bez odpowiednich kwalifikacji. Narusza to zapisy art. 12 ust 1 ustawy. W przypadku realizacji zadań asystenta przez osobę bez odpowiedniego przygotowania, istnieje ryzyko podejmowania działań nieadekwatnych do potrzeb i możliwości rodziny. Może to niekorzystnie wpłynąć na jej dalsze funkcjonowanie i zniechęcić do korzystania z takiej formy pomocy.</p> <p>Na terenie gminy, w kontrolowanym okresie nie było rodzin zobowiązanych do współpracy z asystentem przez sąd.</p> <p>Nie objęto asystenturą 16 rodzin ze zdiagnozowaną w wywiadzie</p>

środowiskowym bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że część rodzin w ocenie pracowników socjalnych nie wymagała pomocy w formie asystentury. Diagnoza zawarta w wywiadach tych rodzin wynikała z samotnego rodzicielstwa lub wielodzietności. Analizie poddano dokumentację 4 rodzin bez wsparcia asystenta.

1) Rodzina – samotna matka z dwójką dzieci (obecnie 10 i 3 lata).
W wywiadzie z 19.10.2022 r. informacja, że w rodzinie nie stwierdza się problemów z dziećmi. Rodzina wymaga wsparcia jedynie ze względu na trudną sytuację finansową.

2) Rodzina – małżeństwo z 10 dziećmi, z tego 5 nadal niepełnoletnich.
W wywiadzie z 2016 r. stwierdzona wielodzietność i ubóstwo. W rodzinie prowadzona praca socjalna. W dokumentacji brak informacji na temat sytuacji szkolnej dzieci oraz ich funkcjonowania w domu.

3) Rodzina – samotna matka z dwójką dzieci w wieku szkolnym (obecnie 11 i 7 lat), mieszkają z babcią.
[usunięto opis rodziny]

W dokumentach rodziny brak monitoringu sytuacji dzieci po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” oraz brak informacji pozyskanych ze szkoły przed rozpoczęciem nauczania domowego (w okresie I-XI. 20202 r.).

4) Rodzina – samotna matka z dwójką dzieci (obecnie 5 i 4 lata), mieszka u swoich rodziców. Rodzina korzystała z pomocy ośrodka przez 4 miesiące podczas pobytu ojca dzieci w zakładzie karnym. Obecnie nie wymaga wsparcia.

Wątpliwości kontrolujących wzbudziła sytuacja rodzin i
W dokumentacji brak informacji, czy w rodzinach występują trudności opiekuńczo-wychowawcze. Wywiady sporządzone zostały głównie pod kątem przyznania świadczeń. Zapisy są bardzo lakoniczne, nie obrazują rzeczywistej sytuacji rodzin. Nie zawierają informacji o relacjach w rodzinie, stosowanych metodach wychowawczych, zachowaniu dzieci. Pracownicy nie pozyskali informacji o funkcjonowaniu dzieci i rodzin ze szkół/przedszkoli. Należy podkreślić, że pełna analiza sytuacji rodzin jest podstawą do stwierdzenia konieczności przyznania rodzinie asystenta. Na podstawie zebranych informacji trudno wnioskować o takiej potrzebie lub jej braku. W ocenie kontrolujących opisany sposób zbierania informacji o rodzinie był niewystarczający. Narusza to zapisy art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Z dokumentacji jednostki wynika, że na ostatni dzień pracy asystenta (30.06.2022 r.) wsparciem objętych było 10 rodzin, z sześcioma asystent zakończył współpracę w kontrolowanym okresie.

Oceny pracy asystenta dokonano na podstawie analizy indywidualnej 8 przypadków rodzin objętych wsparciem, w tym 2 z którymi asystent zakończył współpracę ze względu na osiągnięcie celów.

Przeanalizowano sposób przydzielenia asystenta rodzinom. Cztery rodziny (.....,,,) objęte zostały asystenturą przed okresem kontrolnym – przyznanie asystenta nastąpiło zgodnie z przepisami.

Asystent wspierał rodziny do lutego 2021 r., po czym zszedł na zwolnienie lekarskie. Od maja zatrudniony został trener rodziny (pani), który wykonywał zadania przypisane ustawowo asystentowi rodziny. Od stycznia 2022 r., gdy trener uzyskał kwalifikacje i został zatrudniony jako asystent, we wszystkich tych przypadkach nie przyznano na nowo asystenta – brak aktualnego wywiadu, wniosku i przydzielenia asystenta oraz zgody rodziny. Z dokumentacji wynika, że od lutego do grudnia 2021 r. wskazane rodziny nie były objęte asystenturą. Poprzedni asystent zatrudniony był do grudnia 2021 r., a kolejny zatrudniony został w styczniu 2022 r. W związku z tym uznano, że zachowana została ciągłość. Kierownikowi ośrodka wskazano, że w takiej sytuacji należało w styczniu 2022 r. przydzielić nowego asystenta zgodnie z procedurą opisaną w art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W pozostałych 4 przypadkach (.....,,,), najpierw rodzinom przydzielono pomoc trenera, a od stycznia 2022 r. zgodnie z przepisami – wsparcie asystenta. Większość wywiadów i ich aktualizacji, na podstawie których przydzielony został asystent, nie zawierała rzetelnej analizy sytuacji rodzin. Brakowało danych dzieci, informacji dotyczących rodzaju trudności opiekuńczo-wychowawczych, opisu relacji w rodzinie, stosowanych metod wychowawczych, przyczyn kryzysu w rodzinie. Narusza to zapisy art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Analizie poddano 3 plany pracy z rodzinami. W 1 przypadku (.....) zaplanowane działania nie odnosiły się do problemów występujących w rodzinie. W przypadku 6 rodzin (.....,,,,,) asystent nie sporządził planu pracy z rodziną. Pracował w oparciu o plan stworzony przez poprzedniego asystenta (prawie rok wcześniej) lub przez trenera. Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną należy do zadań asystenta, a jego brak narusza art. 15 ust. 1 pkt 1 ustawy. Część planów nie obejmowała wszystkich członków rodziny, np. nie zaplanowano działań wobec dzieci. W niektórych rodzinach, zaplanowane działania były nieadekwatne do sytuacji i możliwości rodziny.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań asystenta rodziny należy dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie jej podmiotowi organizującemu pracę z rodziną. Analizie poddano 10 ocen sytuacji rodzin, których asystent dokonał w kontrolowanym okresie. Wszystkie oceny zostały dokonane terminowo i przekazane podmiotowi organizującemu pracę z rodziną.

W 2 przypadkach (.....,) zakończono współpracę z asystentem ze względu na osiągnięcie celów. W przypadku przed zakończeniem współpracy z asystentem (11.05.2022 r.) nie dokonano końcowej oceny sytuacji rodziny, pomimo że w ostatniej ocenie okresowej (z 25.03.2022 r.) nie zawarto wskazań do zakończenia asystentury. Nie sporządzono również ocen końcowych w pozostałych rodzinach, w których asystentura powinna być kontynuowana. Asystent przed zakończeniem stosunku pracy powinien dokonać oceny sytuacji wszystkich rodzin, pod kątem zasadności wsparcia przez kolejnego

asystenta. Kierownikowi ośrodka udzielono instruktażu w tym zakresie. Sytuacja wszystkich rodzin po zakończeniu współpracy z asystentem powinna być monitorowana. Monitoring prowadzony był przez pracowników socjalnych średnio co 2 miesiące, co kontrolujący uznali za niewystarczające z uwagi na zagrożenie umieszczeniem dzieci w pieczy. Rodziny, które nadal powinny być objęte asystenturą, wymagają systematycznej i intensywnej pracy, co w przypadku braku asystenta powinno być realizowane przez innych pracowników ośrodka. Monitoring dokumentowany był w postaci wywiadów środowiskowych, ich aktualizacji lub notatek służbowych. W dokumentach brakowało części notatek, na podstawie których sporządzono pisma do sądu. Zapisy są bardzo lakoniczne, w większości przypadków nie zawierają szczegółowych informacji o relacjach w rodzinie, stosowanych metodach wychowawczych, zachowaniu dzieci. Pracownicy nie pozyskali informacji o funkcjonowaniu dzieci i rodzin ze szkół/przedszkoli oraz od kuratorów sądowych – w przypadku rodzin pozostających pod nadzorem. Opisany sposób obserwacji rodzin trudno nazwać monitorowaniem sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze. Narusza to zapisy art. 176 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na terenie gminy realizowany jest projekt „Silni w Rodzinie” w ramach którego prowadzone są treningi i szkolenia z kompetencji wychowawczych, poradnictwo oraz zajęcia w placówce wsparcia dziennego. Zgodnie z informacjami pozyskanymi od kierownika ośrodka, na 10 rodzin wymagających dalszego wsparcia asystenta, udział w projekcie zaproponowano 5 rodzinom. Kierownik nie wyjaśnił, dlaczego nie zaproponowano tej formy pomocy pozostałym rodzinom. Asystent sporadycznie współpracował z instytucjami i osobami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w teczkach rodzin znajdowały się pojedyncze dokumenty potwierdzające współpracę. Kierownika ośrodka pouczono w tym zakresie.

Dokumentacja asystenta prowadzona była nierzetelnie (niepełne lub błędne informacje). Notatki pobieżne, w treści brak informacji na temat wszystkich dzieci w rodzinie, wzajemnych relacji i metod wychowawczych. Zapisy odnoszą się najczęściej do higieny domowników i stanu pomieszczeń. Asystent pracował z rodzinami głównie poprzez rozmowy, stosowane metody nie aktywizują rodzin. W aktach znajdowały się notatki asystenta świadczące o wyręczaniu rodzin w ich obowiązkach (odrabianie z dziećmi lekcji, składanie wniosków do ośrodka). Wskazano, że takie działania asystenta nie służą usamodzielnieniu rodzin. W dokumentacji części rodzin brakowało potwierdzenia wejść asystenta w godzinach popołudniowych i wieczornych.

Wszystkie uwagi dotyczące prowadzenia dokumentacji oraz pracy asystenta przekazano kierownikowi ośrodka. Zaproponowano również zapoznanie się z wytycznymi zawartymi w „*Rekomendacjach metodycznych i organizacyjnych: Asystentura rodziny*” Izabeli Krasiejko

	wydanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2016 roku.
<p>Praca z rodziną dziecka przebywającego w pieczy zastępczej</p>	<p>Art. 10 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje, że: „praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną”. Na dzień kontroli, w pieczy zastępczej przebywało łącznie 20 dzieci z 10 rodzin. W kontrolowanym okresie w pieczy umieszczono 4 dzieci z 3 rodzin. Analizie poddano sytuację 5 dzieci z 4 rodzin umieszczonych w pieczy w latach 2020-2023, pod kątem działań podejmowanych przez ośrodek przed i po umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.</p> <p>1) Dziecko (obecnie 17 lat) – dziewczyna umieszczona w styczniu 2020 r. w spokrewnionej rodzinie zastępczej u siostry. [usunięto opis rodziny] Ojciec przebywa za granicą, ma zawieszoną władzę rodzicielską. W październiku 2020 r. matka została pozbawiona władzy rodzicielskiej. Brak zasadności dalszej pracy z rodziną.</p> <p>2) Dziecko (obecnie 10 lat) – rodzina z 4 dzieci (w wieku 12, 11, 10 i 3 lata). W listopadzie 2022 r. propozycja wsparcia asystenta, w wywiadzie brak informacji na temat problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinie i przyczyn propozycji asystenta. [usunięto opis rodziny] W związku z tym, w lutym 2023 r. chłopiec został umieszczony w spokrewnionej rodzinie zastępczej u dziadków. W kwietniu sąd pozbawił rodziców władzy rodzicielskiej. Zdaniem kontrolujących, sytuacja dziecka jest niejasna. W dokumentacji ośrodka brak informacji uzasadniających pobyt dziecka w pieczy i tak szybkie pozbawienie rodziców władzy rodzicielskiej, szczególnie, że chłopiec ma dopiero 10 lat. Brak również informacji na temat aktualnej sytuacji pozostałych dzieci, które pozostały przy matce. Nie pozyskano informacji ze szkół na temat funkcjonowania dzieci i kontaktów z rodzicami przed umieszczeniem chłopca w pieczy i po jego umieszczeniu.</p> <p>3) Dziecko (obecnie prawie 18 lat) – rodzina nieznana wcześniej ośrodkowi. Rodzice po rozwodzie, matka samodzielnie sprawowała opiekę nad synem. [usunięto opis rodziny] Matce trzykrotnie proponowano wsparcie asystenta (grudzień 2021 r., wrzesień 2022 r., luty 2023 r.) – odmówiła. Chłopiec w tym roku uzyska pełnoletność.</p> <p>4) Rodzeństwo ... i – sytuacja rodziny została poddana szczegółowej analizie ze względu przekazaną przez MRiPS skargę pani, matki dzieci. Z analizy dokumentacji wynika, że rodzina korzysta ze wsparcia ośrodka od 2011 r. z uwagi na trudną sytuację materialną. [usunięto opis rodziny] Ostatnie dokumenty w teczce rodziny to dwie decyzje z 22.12.2022 r. o przyznaniu pani zasiłków celowych na żywność i bieżące potrzeby. W trakcie kontroli poproszono o informacje, jaka jest aktualna sytuacja rodziny oraz jakie działania zostały podjęte przez ośrodek</p>

	<p>po umieszczeniu dzieci w pieczy. [usunięto opis rodziny] Przed kontrolą analizie poddano dokumenty przekazane do MRiPS przez panią</p> <p>[usunięto opis rodziny] Mimo złożenia w dniu 12.12.2022 r. przez panią wniosku o asystenta rodziny, nie został on przydzielony. W wywiadzie z 21.12.2022 r. stwierdzono, że klientka zrezygnowała z asystenta – brak potwierdzenia. Można domniemywać, że przyczyną rezygnacji był brak asystenta w gminie w tym okresie. Po umieszczeniu dzieci w pieczy ośrodek nie podjął pracy z rodziną na rzecz ich powrotu do domu rodzinnego. Mimo posiadanej wiedzy o urlopowaniu dzieci na dni wolne od nauki, nie monitorowano ich sytuacji podczas pobytu w domu matki. Stwierdzone braki i nieprawidłowości pozwalają na stwierdzenie, że działania ośrodka wobec rodziny nie były wystarczające i mogły przyczynić się do umieszczenia dzieci w pieczy.</p> <p>Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie wsparcia rodziny przed umieszczeniem dzieci w pieczy i po ich umieszczeniu naruszają zapisy art. 176 pkt 3 lit. a oraz art. 10 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Brak monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze jest niezgodny z art. 176 pkt 7 ustawy.</p> <p>W kontrolowanym okresie asystent nie pracował z rodzinami, z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej. W związku z powyższym, nie było możliwości zweryfikowania, czy asystent opracowywał plany pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz czy zostały one skoordynowane z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.</p> <p>Z informacji uzyskanych w jednostce wynika, że w kontrolowanym okresie do ośrodka wpłynęło łącznie 29 zaproszeń do udziału w posiedzeniach dotyczących okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Tylko w jednym posiedzeniu nie uczestniczyli pracownicy ośrodka.</p>
<p>Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa</p>	<p>Zgodnie z oświadczeniem kierownika ośrodka, Gmina Płoty zapewnia mieszkańcom wsparcie asystenta rodziny, pracę socjalną oraz poradnictwo prawne (trzy razy w tygodniu po 4 godziny), pomoc prawną i mediacje (raz w tygodniu po 4 godziny) oraz wsparcie psychologiczne (po wcześniejszym uzgodnieniu terminu). Informacje o dyżurach zamieszczone są na tablicy ogłoszeń. Na terenie gminy organizowane są festyny rodzinne i animacje mające na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji i wykluczeniu społecznemu.</p>

Akta kontroli 28-216

5. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

Zgodnie z oświadczeniem kierownika ośrodka, gmina podejmowała działania promujące idee rodzin wspierających poprzez m. in. upowszechnianie informacji i zachęcanie osób

z najbliższego otoczenia dzieci i rodzin, z którymi pracownicy ośrodka prowadzą pracę. Na tablicy ogłoszeń ośrodka zamieszczono informację o poszukiwaniu chętnych do pełnienia takiej funkcji. Wykonano broszury informacyjne, które są dostępne w siedzibie ośrodka. W budżecie gminy zabezpieczono środki na funkcjonowanie rodzin wspierających.

Akta kontroli 30-32, 217

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

Na terenie Gminy Płoty funkcjonuje jedna placówka wsparcia dziennego w formie podwórkowej. Utworzona została Uchwałą Nr LII/406/2022 Rady Miejskiej w Płotach z dnia 7 września 2022 r. w ramach projektu „Silni w Rodzinie”, realizowanego na terenie Gminy Płoty w okresie od 1.07.2022 r. do 31.10.2023 r. Na podstawie Uchwały Nr LIV/421/2022 Rady Miejskiej w Płotach z dnia 27 października 2022 r. w sprawie zmiany statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Płotach, placówka została wprowadzona w strukturę ośrodka. W regulaminie organizacyjnym ośrodka, wprowadzonym zarządzeniem nr 7/2017 Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Płotach z dnia 15 grudnia 2017 r., brakuje zapisów dotyczących funkcjonowania placówki w strukturze ośrodka. Wskazuję kierownikowi ośrodka na konieczność dostosowania zapisów regulaminu do stanu faktycznego.

Placówka Wsparcia Dziennego w Płotach przeznaczona jest dla 15 wychowanków. Kierownikiem placówki jest kierownik ośrodka, który posiada kwalifikacje wymagane na zajmowanym stanowisku. Placówka spełnia wymagania lokalowe i sanitarne określone dla placówki funkcjonującej w formie opiekuńczej, posiada właściwe opinie. W związku z powyższym, podczas kontroli wskazano, aby rozważyć zmianę formy placówki wsparcia dziennego z podwórkowej na opiekuńczą.

Akta kontroli 218-229

7. Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z oświadczeniem kierownika ośrodka, informacje o sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych uzyskiwane są najczęściej z anonimowych zgłoszeń. Powyższe informacje są sprawdzane przez pracowników socjalnych. W przypadku, gdy nieprawidłowości się potwierdzają, rodzina jest informowana o możliwości udzielenia pomocy w formie pracy z asystentem rodziny. W przypadku braku asystenta prowadzona jest praca socjalna. W większości takich zgłoszeń, są to rodziny objęte pomocą społeczną. Ponadto ośrodek pozyskuje informacje od innych instytucji. Monitoring sytuacji dzieci z tych rodzin dokumentowany za pomocą notatek urzędowych lub druków wywiadów środowiskowych. Jak wskazano w punkcie 4 niniejszego wystąpienia, monitoring prowadzony był bardzo pobieżnie i nie dawał pełnego obrazu sytuacji dzieci w rodzinach.

Akta kontroli 30-41, 120-214, 230

8. Podejmowanie działań na rzecz kobiet w ciąży, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Gmina podejmowała te działania poprzez zatrudnienie asystenta rodziny oraz udostępnienie na tablicy informacyjnej ośrodka informacji na temat przysługujących praw oraz możliwości ubiegania się o pomoc, wynikających z ustawy i Programu kompleksowego wsparcia kobiet

w ciąży i rodzin „Za życiem”⁴. Opracowano bardzo szczegółowy lokalny informator, zawierający wykaz instytucji medycznych i diagnostycznych działających w najbliższej okolicy i na terenie województwa. Zgodnie z oświadczeniem kierownika ośrodka, w kontrolowanym okresie trzy rodziny skorzystały z jednorazowego świadczenia opisanego w art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy. Wnioski zostały złożone 2.03.2021 r., 24.08.2021 r. i 19.07.2022 r., czyli w okresie, gdy w gminie nie było asystenta rodziny. Pracownik przyjmujący wnioski informował rodziny o możliwości uzyskania pomocy. Do Ośrodka Pomocy Społecznej w Płotach nie wpłynął wniosek o koordynację poradnictwa opisanego w art. 8 ustawy „Za życiem”. Od 1 lipca 2022 r. w Gminie Płoty nie ma asystenta, co oznacza że gmina nie jest przygotowana do realizacji zadań wynikających z przywołanej ustawy.

Akta kontroli 30-32, 231-236

9. Sprawowanie kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną i placówkami wsparcia dziennego.

Zgodnie z art. 28a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wójt sprawuje kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną oraz placówkami wsparcia dziennego, a na podstawie art. 28a ust. 2 przywołanej ustawy może upoważnić, w formie pisemnej, do sprawowania kontroli swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika jednostki organizacyjnej gminy.

Kontrolę nad Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Płotach oraz placówką wsparcia dziennego sprawuje zgodnie z zarządzeniem nr 139/22 Burmistrza Płotów z dnia 30 grudnia 2022 r. zastępca Burmistrza Gminy Płoty. W latach 2021-2023, przeprowadzono łącznie 7 kontroli w ośrodku pomocy społecznej, w tym 1 w zakresie bieżącego funkcjonowania placówki wsparcia dziennego. Działalność jednostek oceniono pozytywnie, nie wydano zaleceń. Mając na względzie stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości w działaniach ośrodka jako podmiotu organizującego pracę z rodziną, wskazują Burmistrzowi Płotów na konieczność zwiększenia kontroli nad ośrodkiem pod względem merytorycznym.

Akta kontroli 16-21, 237

10. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Zgodnie z oświadczeniem kierownika ośrodka oraz informacjami zawartymi w sprawozdaniach z realizacji gminnego programu wspierania rodziny, gmina współfinansowała pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W kontrolowanym okresie gmina przeznaczyła na ten cel łącznie 722 477,93 zł.

Akta kontroli 238

11. Sprawdzenie, czy gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz, czy przekazuje je Wojewodzie Zachodniopomorskiemu w wersji elektronicznej.

W kontrolowanym okresie, gmina przekazała Wojewodzie Zachodniopomorskiemu 4 sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny zgodnie z terminami określonymi w rozporządzeniu w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej⁵.

Akta kontroli 239-245

⁴ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329).

⁵ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1195)

12. Przechowywanie dokumentacji osób, do których stosuje się ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Podczas kontroli stwierdzono, że dokumentacja osób, do których stosuje się ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przechowywana jest w zamkniętych szafach i chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.

13. Realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w dniu 27 czerwca 2019 r. w Urzędzie Miejskim w Płotach oraz w dniach 24-26 czerwca 2019 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Płotach

lp.	zalecenie	uwagi o realizacji
Zalecenia z kontroli przeprowadzonej w dniach 24-26 czerwca 2019 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Płotach		
1.	przydzielać asystenta rodzinie zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Zalecenie jest realizowane.
2.	sporządzać okresowe oceny sytuacji rodzin objętych asystenturą zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy	Zalecenie jest realizowane.
3.	ujmować przewidywane efekty oraz terminy realizacji działań w planach pracy z rodzinami o czym mowa w art. 15 ust. 3 ustawy	Zalecenie jest realizowane.
4.	plan pracy z rodziną opracowywać we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej w przypadku, kiedy dziecko z tej rodziny umieszczone jest w pieczy zastępczej oraz tak, by był on skoordynowany z planem pomocy dziecku przebywającemu w pieczy zastępczej, jak stanowi art. 15 ust. 1 ustawy	Brak możliwości weryfikacji zalecenia – w okresie kontrolowanym nie było rodzin z dziećmi w pieczy zastępczej objętych asystenturą.
5.	przed nawiązaniem stosunku pracy z osobą mającą pracować z rodzinami, weryfikować jej dane w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym z dostępem ograniczonym, o czym mowa w art. 21 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym	Zalecenie jest realizowane.
Zalecenia z kontroli przeprowadzonej w dniu 27 czerwca 2019 r. w Urzędzie Miejskim w Płotach		
1.	utworzyć placówki wsparcia dziennego, o których mowa w art. 176 pkt 3 lit. c ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	Zalecenie jest realizowane.

Akta kontroli 246-247

Podsumowanie ustaleń kontroli

stwierdzone uchybienia / nieprawidłowości	<ol style="list-style-type: none"> 1) od 1.07.2022 r. brak w gminie asystenta rodziny, 2) zadania asystenta realizowane przez osobę bez odpowiednich kwalifikacji, 3) brak propozycji wsparcia asystenta dla rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, 4) iluzoryczny monitoring sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, 5) brak wsparcia asystenta dla rodzin dzieci umieszczonych
--	--

	<p>w pieczy zastępczej,</p> <p>6) brak planów, w oparciu o które powinna być prowadzona praca asystenta z rodziną,</p> <p>7) nierzetelnie prowadzona dokumentacja</p>
przyczyny stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości	<p>– brak kandydatów na stanowisko asystenta rodziny,</p> <p>– niewystarczająca wiedza z zakresu pracy z rodziną,</p> <p>– zaniedbania</p>
skutki stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości	<p>– brak wsparcia rodzin z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz z ustawy „Za życiem”,</p> <p>– działania nieadekwatne do potrzeb i możliwości rodzin,</p> <p>– fragmentaryczna wiedza na temat aktualnej sytuacji rodzin,</p> <p>– niewystarczające wsparcie dla dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,</p> <p>– błędy formalne</p>
osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia / nieprawidłowości	Burmistrz Płotów, kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Płotach, pracownicy ośrodka
uprawnienia jednostki kontrolowanej	zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej ws. przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania
wpis w książce kontroli	3/23
wystąpienie otrzymują	1) Burmistrz Płotów 2) Wojewoda Zachodniopomorski

W celu podniesienia efektywności pracy Gminy Płoty w zakresie wspierania rodziny
wydają zalecenia:

znaczące:

- 1) zapewnić wsparcie asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz w odniesieniu do ustawy „Za życiem”,
- 2) do realizacji zadań asystenta rodziny, zatrudniać osoby posiadające kwalifikacje zgodne z art. 12 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 3) przeprowadzać rzetelną analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie w celu stwierdzenia konieczności przydzielenia rodzinie asystenta – art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy,
- 4) prowadzić monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej jak wskazuje art. 176 pkt 7 ustawy,
- 5) prowadzić pracę z rodziną biologiczną dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej zgodnie z art. 10 ust. 4 ustawy

zwykle:

- 1) pracę z rodzinami prowadzić w oparciu o plan pracy wskazany w art. 15 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy,
- 2) rzetelnie dokumentować pracę z rodziną oraz współpracę z osobami i podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych, proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie ich realizacji.

Ponadto proszę o poinformowanie mnie szczegółowo o działaniach, jakie zostały podjęte po zakończeniu kontroli wobec rodziny (opisanej na stronach 8-15 wystąpienia pokontrolnego) w celu zapewnienia jej wsparcia i pomocy w odzyskaniu dzieci.

Zespół inspektorów:

.....

.....

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego

.....

Właściwe podpisy na oryginale.